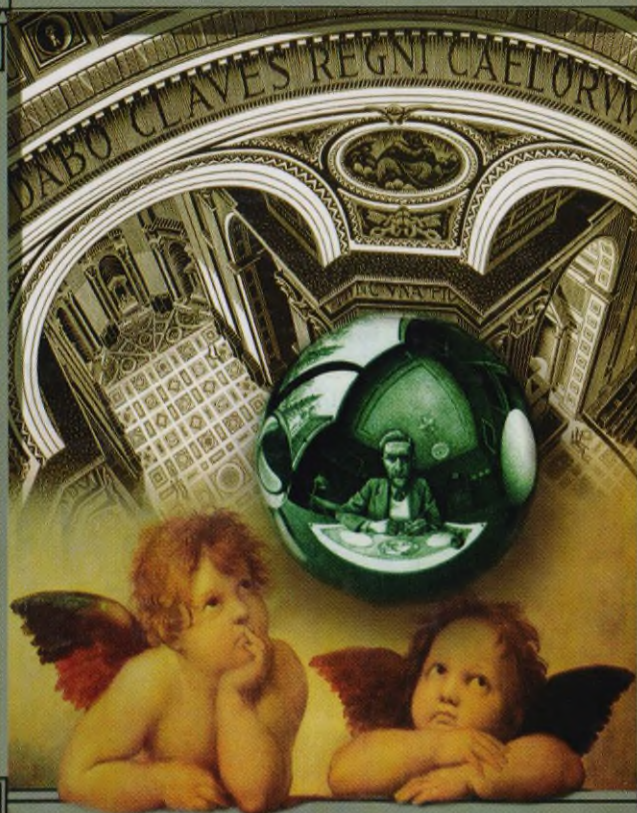

Л. О. Сморгж

ЕСТЕТИКА

КОНДОР

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Л. О. СМОРЖ

Естетика

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів*

КИЇВ

КОНДОР

2009

ББК 87.8 я 73
С 51

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як
навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист МОНУ № 14/18.2-2076 від 21.09.04)*

Рецензенти:

Пахомов Ю.М. - академік АН України;

Бровко М.М. — доктор філософських наук, професор

С51 Сморж Л.О.

Естетика: Навчальний посібник.- К.: Кондор, 2009.-
334 с.

ISBN 966-8251-81-4

У посібнику висвітлюються історія світової естетичної думки та особливості її стану на українському і російському ґрунті, формуються зміст предмета, цілі, завдання та функції естетики як науки. Характеризуються вихідні категорії естетики, специфіка структури естетичної діяльності, особливості естетичної свідомості тощо...

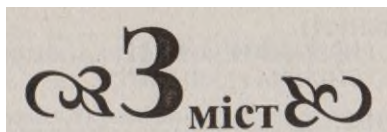
Посібник призначений для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, викладачів.

ББК 87.8 я 73

ISBN 966-8251-81-4

© Сморж Л.О., 2005,

© Кондор, 2005

Передмова	5
ЧАСТИНА I. ЕСТЕТИКА І ЕСТЕТИЧНЕ	7
Розділ I. ЕСТЕТИКА ЯК НАУКА, ЇЇ ПРЕДМЕТ І ЗНАЧЕННЯ	7
§1. ТЕРМІН „ЕСТЕТИКА”. ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИКИ ЯК НАУКИ.....	7
§2. ПРЕДМЕТ ЕСТЕТИКИ.....	12
§3. ЕСТЕТИКА ЯК ФІЛОСОФСЬКА НАУКА ТА ЇЇ ЗВ’ЯЗОК З ІНШИМИ НАУКАМИ.....	15
§4. ЗАВДАННЯ ЕСТЕТИКИ.....	19
Розділ II. ЕСТЕТИЧНЕ: ЙОГО ОБУМОВЛЕНІСТЬ І СУТНІСТЬ	23
§1. ОНТОЛОПЗАЦІЯ ЕСТЕТИЧНОГО. ЕСТЕТИЧНЕ ЯК ВЛАСТИВІСТЬ ПРИРОДНИХ РЕЧЕЙ.....	23
§2. ЕСТЕТИЧНЕ ЯК ВІДНОШЕННЯ.....	29
§3. БІОЛОГІЗАЦІЯ ЕСТЕТИЧНОГО. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ АНТРОПОСОЦІОГЕНЕЗУ.....	34
§4. ЕСТЕТИЧНЕ ЯК ОБУМОВЛЕНЕ ТРУДОМ.....	45
§5. СОЦІАЛЬНО-ПСИХІЧНА СУТНІСТЬ ЕСТЕТИЧНО- ХУДОЖНЬОГО.....	50
Розділ III. ЕСТЕТИЧНЕ ЯК ПОТРЕБА В ДУХОВНІЙ ЦІЛІСНОСТІ, ГАРМОНІЗАЦІЇ І СВОБОДІ	62
§1. УТИЛІТАРНЕ І БЕЗКОРИСЛИВЕ. КОРИСТЬ І КРАСА.....	62
§2. ЕСТЕТИЧНА ПОТРЕБА.....	67
§3. ЕСТЕТИЧНЕ ПОЧУТТЯ І ЕСТЕТИЧНЕ ПЕРЕЖИВАННЯ.....	72
§4. ЕСТЕТИЧНЕ І ХУДОЖНЄ.....	77
Розділ IV. ОСНОВНІ ЕСТЕТИЧНІ ЦІННОСТІ	83
§1. ЕСТЕТИЧНИЙ ІДЕАЛ.....	84
§2. ПРЕКРАСНЕ І ПОТВОРНЕ.....	86
§3. ТРАГІЧНЕ І КОМІЧНЕ.....	92
ТРАГІЧНЕ.....	92
КОМІЧНЕ.....	96
§4. СМАК: ЕСТЕТИЧНИЙ І ХУДОЖНІЙ.....	100
ЧАСТИНА II. МИСТЕЦТВО ЯК ЕСТЕТИЧНО-ХУДОЖНІЙ ФЕНОМЕН	104
Розділ V. МИСТЕЦТВО ЯК ВИД СУСПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	104
§1. ПРОБЛЕМА ПОЧАТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	104
§2. МИСТЕЦТВО У СИСТЕМІ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	110
§3. ПРОБЛЕМА СПЕЦИФІЧНОГО ПРЕДМЕТА МИСТЕЦТВА.....	119
Розділ VI. МИСТЕЦТВО І РЕАЛЬНІСТЬ	130
§1. ПОНЯТТЯ „РЕАЛЬНІСТЬ” ОБ’ЄКТИВНА І СУБ’ЄКТИВНА РЕАЛЬНІСТЬ.....	130

§2. ХУДОЖНЯ РЕАЛЬНІСТЬ.....	135
§3. МИСТЕЦТВО І ПРИРОДНО-РЕЧОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....	138
§4. МИСТЕЦТВО І СУСПІЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ.....	144
Розділ VII. ХУДОЖНИК.....	154
§1. ХУДОЖНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПОКЛИКАННЯ.....	154
§2. ХУДОЖНІЙ ГЕНІЙ І ТАЛАНТ.....	159
§3. ХУДОЖНИК ЯК СУБ'ЄКТ ТВОРЧОСТІ. ОДЕРЖИМІСТЬ.....	165
§4. ХУДОЖНИК ЯК УЧАСНИК ІСТОРИЧНОГО ПРОЦЕСУ І ПРОБЛЕМА ЙОГО СВОБОДИ.....	173
Розділ VIII. ХУДОЖНЄ ОСВОЄННЯ І ХУДОЖНЄ УЗАГАЛЬНЕННЯ.....	184
§1. МИСТЕЦТВО ЯК ОСОБЛИВИЙ СПОСІБ ОСВОЄННЯ СВІТУ. МИСТЕЦТВО І НАУКА.....	184
§2. ІСТИНА І ХУДОЖНЯ ПРАВДА.....	193
§3. МИСТЕЦТВО ФАКТУ. ОСТОРОНЕННЯ (ОЧУЖДЕННЯ).....	199
§4. ВІДБІР. ОБМЕЖЕННЯ, РОЗШИРЕННЯ.....	206
§5. ТИПІЗАЦІЯ ЯК СПОСІБ ХУДОЖНЬОГО УЗАГАЛЬНЕННЯ.....	210
§6. ХУДОЖНЯ ІДЕАЛІЗАЦІЯ.....	212
Розділ IX. ДІЙСНЕ І ХУДОЖНЄ.....	228
§1. ХУДОЖНЯ УМОВНІСТЬ.....	228
§2. ДЕФОРМАЦІЯ ЯК ХУДОЖНІЙ ПРИЙОМ.....	233
§3. ХУДОЖНІЙ ВИМИСЕЛ І УЯВА (ФАНТАЗІЯ).....	240
§4. ЧАРІВНЕ І ДЕМОНІЧНЕ.....	245
§5. УПІЗНАВАННЯ І СХОЖІСТЬ.....	249
§6. ДОСТОВІРНІСТЬ: ПРЕДМЕТНО-РЕЧОВА І ХУДОЖНЯ.....	254
§7. ТВІР МИСТЕЦТВА ЯК КІНЦЕВИЙ ПРОДУКТ ХУДОЖНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	258
Розділ X. СУСПІЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ МИСТЕЦТВА І ЙОГО СУБСТАНЦІЙНІ ЦІЛІ.....	266
§1. РОЗВАЖАЛЬНО-ГЕДОНІСТИЧНА ФУНКЦІЯМИСТЕЦТВА.....	267
§2. МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ГАРМОНІЗАЦІЇ ДУХОВНОГО СВІТУ ЛЮДИНИ.....	272
§3. МИСТЕЦТВО ЯК ОЛЮДНЕННЯ ЛЮДИНИ.....	276
§4. МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ І АКТИВІЗАЦІЇ.....	282
§5. МИСТЕЦТВОЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТЛЮДИНИ.....	288
§6. МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ І ЗАДОВОЛЕННЯ ПОТРЕБИ В ЩАСТІ.....	295
Розділ XI. ЕСТЕТИЧНО-ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА В ЕПОХУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ І ПРОБЛЕМА ЇЇ МАЙБУТЬОГО.....	295
§1. КУЛЬТУРА ЯК СУСПІЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ ЯВИЩЕ. КУЛЬТУРА І ЦИВІЛІЗАЦІЯ.....	307
§2. ПРОГРЕС І РЕГРЕС.....	310
§3. ЛЮДИНА І ЇЇ ДУХОВНЕ ЖИТТЯ В ЕПОХУ НАУКИ І ТЕХНІКИ.....	313
§4. ДИЛЕМА - ПРОМЕТЕЙ ЧИ ОРФЕЙ?.....	319